

Työtapojen selityksiä¹

ajatusäänet

Oppilaat valitsevat roolihenkilön ja miettivät, mitä roolihenkilö heidän mielestään ajattelee. He menevät seisomaan roolihenkilön taakse ja sanovat vuorollaan roolihenkilön ajatuksen ääneen. Ajatus voi olla esimerkiksi sana tai lause.

asiantuntija-tulkki

Improvisaatiotekniikka, jossa asiantuntija pitää luentoa siansaksaksi ja tulkki tulkkaa luennon yleisölle.

draamasopimus

Lukuvuoden alussa tehtävä sopimus, jossa oppilaiden kanssa sovitaan draaman yhteisistä pelisäännöistä, tavoitteista ja osallistumisesta.

foorumiteatteri

Tarkoitetaan joko genreä tai draaman työtappaa esimerkiksi prosessidraamassa. Tapahtuma tai kohtaus esitetään yksityiskohtaisesti uudelleen. Kun joku katsojista ajattelee, että kyseisessä tilanteessa voisi toimia toisinkin, hän kohottaa kätensä. Kohtaus uusitaan ja vaihtoehtoisen toimintatavan esittäjä voi kokeilla sitä käytännössä. Kohtausta voidaan kelata pikakelauksella eteenpäin tai sitä voidaan toistaa hidastettuna ja uusia henkilöhahmoja voidaan tuoda mukaan kun tilannetta halutaan tutkia.

hetken merkitseminen

Kaikkia osallistujia pyydetään miettimään sitä hetkeä, missä draamatyöskentelyn aikana heidän mielestään tapahtui jotain merkityksellistä ja menemään tarkalleen siihen paikkaan. Valinnoista voidaan keskustella tai osallistujia voidaan rohkaista kertomaan miksi kyseinen tilanne oli heille merkityksellinen.

jokeri

Foorumiteatterissa jokeri toimii yleisön ja näyttelijöiden välisen toiminnan ohjaajana. Jokeri ei yleensä näyttele, vaan vie työpajaa eteenpäin.

joko-tai-jana

Ryhmää pyydetään valitsemaan kahden vaihtoehdon välillä. Janan toisessa päässä on esimerkiksi *ei* ja toisessa *kyllä*. Jokainen asettuu seisomaan janalle.

katsoja-näyttelijä

Foorumiteatterissa katsojat osallistuvat omilla ehdotuksillaan näytelmän kulkuun. He ottavat yhden roolihenkilön roolin, muiden näyttelijöiden pysyessä rooleissaan. Katsojat toimivat välillä katsojina, välillä näyttelijöinä.

---

¹ Selitykset perustuvat seuraaviin teoksiin: Allan Owens: Draamasuunnistus ja Päivi & Timo Sinivuori: Esiripusta aplodeihin.

kuuma tuoli	Ryhmä haastattelee henkilöä, joka toimii roolissa. Myös ryhmä voi olla roolissa, mutta se ei ole välttämätöntä. Tarkoituksena on rakentaa roolihaikmoa, selkiinnyttää näkökulmia ja kontekstia.
kuvista patsaita	Oppilaat muodostavat toisistaan kuvien pohjalta patsaita. Patsaiden tulisi olla mahdollisimman identtisiä kuvien kanssa.
opettaja roolissa	Opettaja työskentelee itse roolissa ja haastaa, tukee sekä kehittää draamatyöskentelyä.
patsastekniikka, patsasdraama	Oppilaat muodostavat toisistaan patsaita. Patsaiden avulla voidaan tulkita esimerkiksi ihanteellista mielikuvaa ja realistisia mahdollisuuksia sekä näiden välistä siirtymää. Tekniikka perustuu siihen, miten muu ryhmä tulkitsee patsaita ja millaisia tuntemuksia ja ajatuksia patsaat heissä herättävät.
peiliharjoitukset	Pari asettuu seisomaan vastakkain ja nostaa kädet toisiaan vasten. Kädet eivät saa koskettaa toisiaan. Toinen pareista on johtaja ja alkaa liikuttaa käsiä. Parin tulee seurata liikettä ja pitää käsien välinen etäisyys samana.
reportaasi (lööppi)	Tapahtumat tulkitaan TV-, radio tai sanomalehtiotsikon tai -jutun tavoin. Tällä tekniikalla voidaan käsiteltävää asiaa hahmottaa eri näkökulmista.
rooli seinällä	Piirretään paperille roolihenkilön ääriviivat (esim. tikku-ukko) ja kirjoitetaan henkilöstä esiin tulleet faktat, luonteenpiirteet ja havainnot.
sana-assosiaatio, assosiaatioharjoitukset	Improvisaation tekniikka, jossa esim. ensimmäinen mieleen tuleva sana lausutaan ääneen, seuraava sanoo tästä sanasta mieleen tulevan sanan jne.
sana kerrallaan -tarinat	Improvisaation tekniikka, jossa ryhmä muodostaa yhdessä tarinan siten, että kukin saa sanoa kerrallaan vain yhden sanan. Tässä käytetään usein mukana tarinan kerronnan kaavaa.
still-kuvat	Ryhmä tai jotkut sen jäsenet muodostavat pysäytetyn tilannekuvan, jota toiset tarkastelevat ja tulkitsevat keskittymällä tiettyyn konkreettiseen hetkeen tai abstraktin käsitteen fyysiseen ilmaukseen. Tilannekuvaa voidaan käyttää draamatyöskentelyyn kuuluvana osana kuten esim. löydettyinä

valokuvana, maalauksena, kuvapatsaana tai itsenäisenä työskentelymuotona.

ylästatus/alastatus

Statusharjoitusten tarkoituksen on oppia tulkitsemaan toisen kokonaisviestintää ja tekemään siitä johtopäätöksiä. Ylästatus tarkoittaa, että henkilö kokee ja näyttää olevan henkisesti toisen henkilön yläpuolella. Usein ylästatuksen omaava henkilö johtaa tilannetta. Alastatus tarkoittaa sitä, että henkilö on henkisesti alisteisessa suhteessa ihmiseen, jolla on ylästatus.

äänimaisemat

Tehdään käyttämällä ihmisääniä, kehoa ja/tai soittimia tarkoituksena tukea toimintaa. Äänet voidaan nauhoittaa tai tehdä tilanteen aikana. Niitä käytetään luomaan tunnelmaa, lujittamaan tarinaa, yleensä jossain määrättyssä vaiheessa draamatarinassa.